

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

همه با هم دعای سلامتی
مولایمان (عج الله تعالی فرجه) امام زمان
را زمزمه می کنیم

مؤسسه آموزشی مهدی

تفاوت اقدام پژوهی با سایر روش های تحقیق

**مهم ترین مشخصه اقدام پژوهی
در مقایسه با سایر انواع تحقیق،
کاربردی بودن این روش در
حل مسائل روزمره زندگی
شغلی و حرفه ای است**

الگوی تحقیقات سنتی و دانشگاهی

آغاز

پایان

موقعیت مبهم

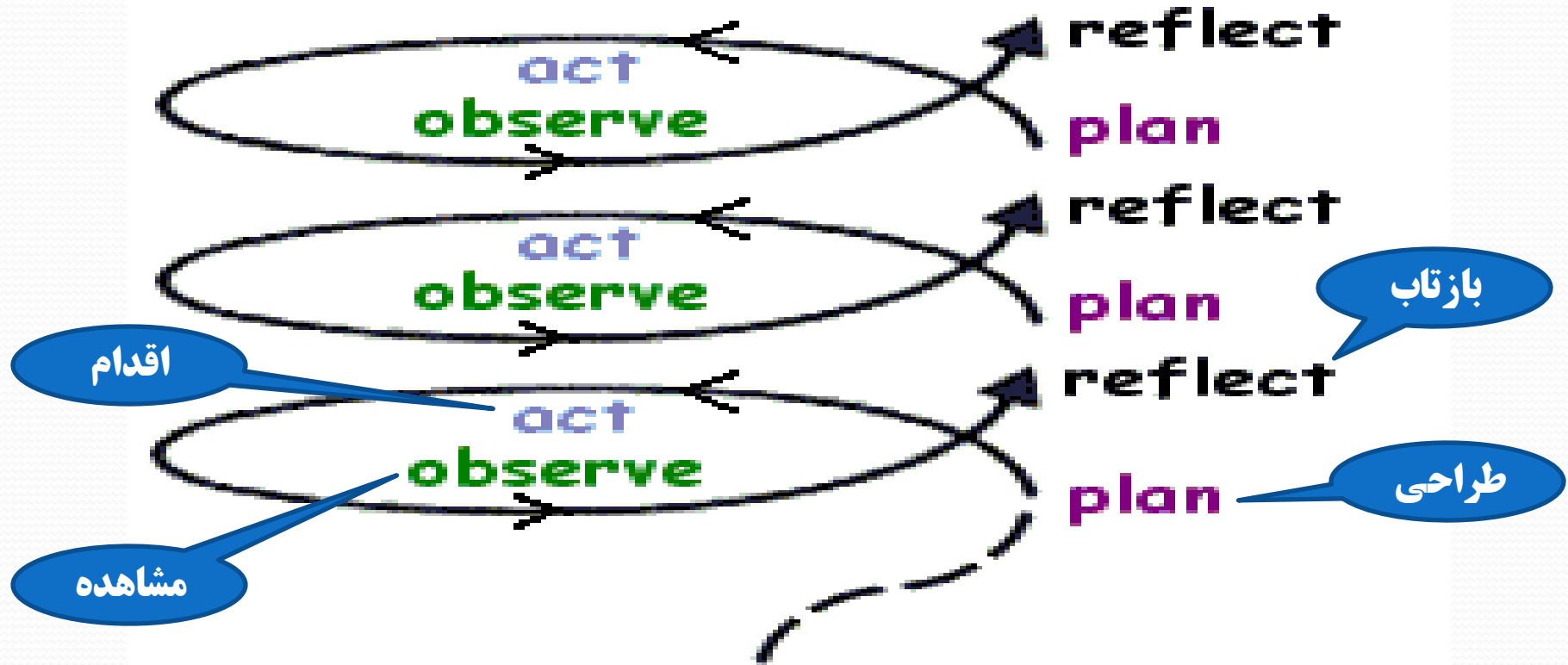
فرضیه سازی در
مورد پاسخ احتمالی

ارزیابی پاسخ
احتمالی

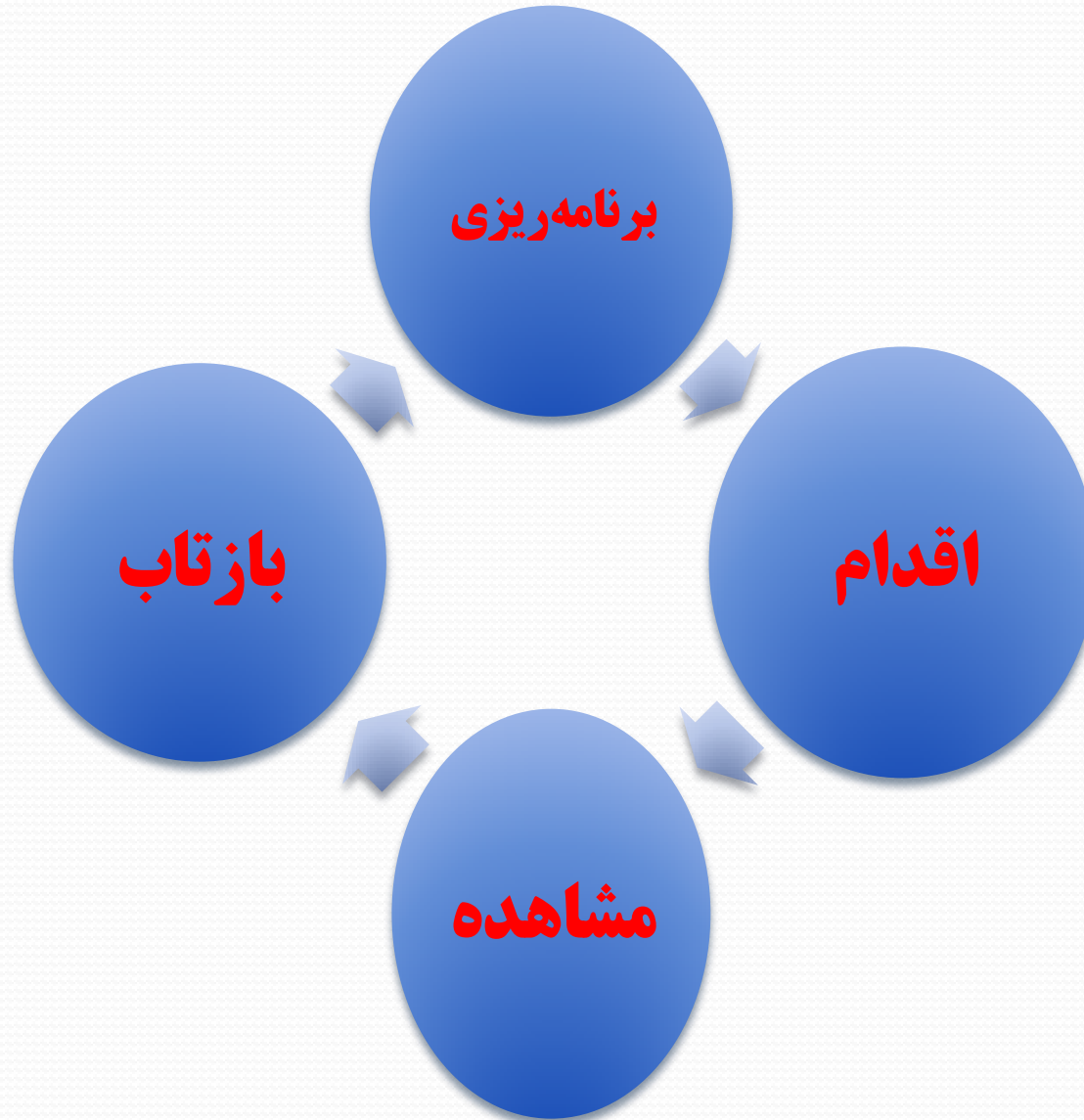
یافتن بهترین پاسخ
برای موقعیت مبهم

گزارش نتایج و
یافته ها

چگونگی انجام و مراحل اقدام پژوهی

چرخه اقدام پژوهی

موضوعات اقدام پژوهی

- موضوعات اقدام پژوهی شامل هر مساله ای می شود که دست اندر کاران تعلیم و تربیت از قبیل معلم، مدیر و... در حوزه آموزشی، پرورشی و اداری با آن روبرو می شوند و برای حل آن تلاش می کنند.
- منظور از مساله در مطلب بالا یعنی هر چیزی که مانع رسیدن به اهداف مطلوب در هر فعالیت یا کاری می شود.

عمل و پژوهش

- از دیدگاه وایتهد اقدام پژوهی با این سوال اساسی آغاز می شود که چگونه می توانم کارم را بهبود بخشم؟
- در این نقش، معلمان و مدیران خود به تولید بومی ترین دانش برای حل مسائل محیط کار خود اقدام می کنند.

چند نمونه از عناوین اقدام پژوهی

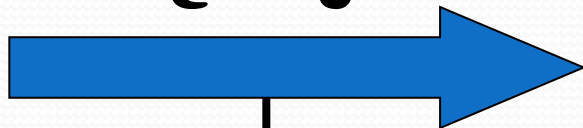
- ۱- چه کار کنم تا دانش آموزان در کلاس نظم را رعایت نمایند؟
- ۲- چه کار کنم تا مشکل تحصیلی یکی از دانش آموزان را به حداقل برسانم؟
- ۳- چگونه می توانم دانش آموزان کلاس.....به درس.....علاقه مندتر کنم؟
- ۴- چگونه می توانم دانش آموزان ضعیف در درس.....را برای فعالیت بیشتر تشویق کنم؟
- ۵- چگونه می توانم افسردگی یکی از دانش آموزان را از بین ببرم؟
- ۶- چگونه می توانم بخش سیم کشی را در درس حرفه به دانش آموزان کلاس.....بهتر آموزش دهم؟

و صدها چگونه می توانم و چگونه توانستم دیگر...

یاد آوری : در شروع تحقیق از فعل چگونه می توانم استفاده می شود و در گزارش نهایی از فعل چگونه توانستم

عمل اصلاح شده

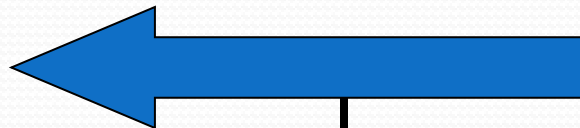
۸- مرور تغییر و
تصمیم برای عمل بعدی

۷- جمع آوری و
تحلیل داده ها

۶- نظارت و تغییر
و اصلاح پیشنهادی

۵- بر طرف کردن یک تناقض
یا اعمال یک تغییر و اصلاح

عمل

۱- تعریف پرسش

۲- توصیف موقعیت

۳- جمع آوری و تحلیل
داده های ارزیابی کننده

۴- مرور وجست وجوی
تناقض ها

ترتیب نوشتن گزارش اقدام پژوهی

صفحه عنوان:

۱.

چکیده:

۲.

تشکر و قدردانی:

۳.

فهرست مطالب:

۴.

مقدمه:

۵.

متن اصلی گزارش:

۶.

فهرست منابع و مآخذ:

۷.

پیوست ها:

۸.

۱- صفحه عنوان:

۱. سازمان مربوطه (سازمان و ادارات نواحی و مناطق)
۲. عنوان اقدام پژوهی (خلاصه و مضمون اصلی پژوهش را نشان بدهد.)
۳. نام کامل اساتید راهنما یا مشاور (در صورت وجود)
۴. نام کامل اقدام پژوه (و همکاران در صورت وجود)
۵. تاریخ (ماه، سال)

۲- چکیده:

چکیده باید به گونه ای تهیه شود که خواننده به یک شمای کلی از تحقیق دست یابد.

لذا این نکات را رعایت کنید:

۱. از ذکر آنچه در متن نیامده، خود داری شود.
۲. از زبان خود بنویسید و نقل قول مستقیم نکنید.
۳. اصطلاحات مهم و کلیدی را در چکیده بیان کنید.
۴. برای شماره ها، از ارقام به جای حروف استفاده کنید.
۵. فقط گزارش ارایه گردد و از اظهار نظر پرهیز کنید.
۶. افعال مورد استفاده، به صورت گذشته و مجهول باشد.
۷. به موضوعاتی چون مسأله پژوهش، آزمودنی ها، ابزار گردآوری داده‌ها، در صورت استفاده از آمار، روش آن، یافته های تحقیق و کاربرد آن اشاره شود.

۳- تشکر و قدردانی:

اگرچه ضروری نیست لکن یک امر پسندیده است .

می توانیم در این قسمت از :

۱- افراد

۲- سازمان ها یا نهاد هایی

که ما را در مراحل اقدام پژوهی یاری کرده اند تقدیر و تشکر نماییم .

۴- فهرست مطالب:

۱. پس از اتمام کار نوشتاری این قسمت آماده می شود.
۲. تمامی مطالب مندرج جهت دسترسی آسان خوانندگان به صورت فهرست همراه با شماره صفحه آورده می شود.

۵ – مقدمه:

➔ موضوع چیست؟

➔ هدف چیست؟

➔ دلیل منطقی اجرای پژوهش و اهمیت آن.

➔ ارتباط منطقی بین مسأله و طرح پژوهش.

➔ دلایل نظری موجود در پژوهش.

➔ ارتباط این پژوهش با پژوهش های قبلی.

۶- متن اصلی گزارش

۱. بیان مسأله:
۲. علّت علاقمندی :
۳. جمع آوری اطلاعات (شواهد ۱):
۴. ادبیات موضوع:
۵. ارایه راه حل ها:
۶. انتخاب راه حل و اجرای آن :
۷. اطلاعات مربوط به تغییرات ایجاد شده (شواهد ۲):
۸. نتیجه گیری:
۹. ارائه دلایل منطقی نتایج:

۷-ارجاع و فهرست منابع

• ارجاع در متن:

• (خوش گفتار, ۱۳۸۲)

• (رفیعی, ۱۳۸۷)

• (Egypt, 2007)

منابع استفاده شده در متن در پایان نوشته می شوند (به ترتیب الفبا):

- Egypt, M. o. (2007). *GUIDE TO HIGHER EDUCATION IN EGYPT*. cairo: Head of cultural Affairs and Missions sector.
- خوش گفتار, علی اکبر (۱۳۸۲). **بررسی نگرش آموزگاران به علوم، ریاضیات و فناوری**. قم: اداره کل آموزش و پرورش استان قم.
- رفیعی, رضا (۱۳۸۷). **برزیل**. تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی وزارت امور خارجه.

۷- منبع و مأخذ نویسی:

اگر مطلبی را عیناً نقل می کنید، ذکر منبع الزامی است.
انواع روش های نگارش مأخذ نویسی

۱. پا نویسی:

۲. میان نویسی:

۳. پی نویسی:

۸- پیوست ها:

شامل مدارک و مطالبی است که برای علاقمندان ارائه می شود.

مانند :

۱. جداول
۲. شکل ها و تصاویر

متن اصلی گزارش

۱. بیان مسأله : مسأله شما چه بوده است ؟
۲. علت علاقمندی : چرا شما به این موضوع علاقمند شدید؟
۳. جمع آوری اطلاعات (شواهد یک) : چه شواهدی در دست داشتید که نشان دهد شما نیاز به این پژوهش داشتید؟
۴. ادبیات موضوع : مطالعات و اطلاعات شما در این باره چیست ؟
۵. ارایه راه حل ها : شما برای حل این مسأله چه می توانستید انجام دهید؟
۶. انتخاب راه حل و اجرای آن : چه کردید؟
۷. اطلاعات مربوط به تغییرات ایجاد شده (شواهد دو): برای نشان دادن کارهایی که انجام دادید و مؤثر واقع شدن آن چه شواهدی در دست دارید؟
۸. نتیجه گیری: از شواهد خود چه نتایجی به دست آوردید؟ چگونه تاثیر عمل خود را ارزیابی می کنید؟
۹. چگونه می توانید نشان دهید که شما توجه ودقت کافی داشته اید تا داوری هایتان منطقی عادلانه ودقیق باشد؟ چگونه عملتان را اصلاح کردید؟

۱- مسأله شما چه بوده است؟

وضعیت و شرایطی را که دارید توصیف کنید:

۱- شما کیستید؟

(نام، مدرک تحصیلی، سابقه تدریس و...)

۲- کارتان چیست؟

(عنوان دقیق شغلی، رشته تدریس، پایه تدریسی، و...)

۳- محیط شما چه وضعیتی دارد؟

(مکان مدرسه، جنسیت مدرسه، تعداد نفرات کلاس، وضعیت تحصیلی آنان...)

۴- چرا به فکر این مسأله افتادید؟

(چرا این مشکل انتخاب شد؟، آیا مسأله مهم تری وجود نداشت؟)

۵- این مسأله برای شما چه مشکلی ایجاد کرده است؟ چرا؟

(بیان مشکل و تاثیرات آن بر شما و فرد یا افراد و اهمیت آن)

۲- چرا شما به این موضوع علاقمند شدید؟

۱. علایق و ارزشهای شما چیست؟
۲. آیا شرایط به گونه ای هست که شما بتوانید تغییر ایجاد کنید؟
۳. آیا احتمال می دهید اگر وضع موجود تغییر پیدا کند ، اوضاع بهتر شود؟
۴. وضع بهتر به نظر شما یعنی چه ؟
۵. سعی دارید چه رفتاری در محیط کاری رخ دهد؟

۳- چه شواهدی در دست داشتید که نشان دهد شما نیاز به

این پژوهش داشتید؟ (شواهد یک)

در هر اقدام پژوهی مشکلی در میان است ، پس :

۱. مشکل خود را آن گونه که احساس می کنید با اطلاعاتی دقیق به خواننده منتقل کنید تا او هم احساس شما را پیدا کند.
۲. از روش های علمی برای جمع آوری اطلاعات استفاده کنید.
۳. تأثیرات این مشکل بر بستر کاری و اطرافیان را نشان دهید.
۴. از کلی گویی بپرهیزید شواهد خود را به گونه ای نشان دهید که خواننده گزارش از وضعیت پژوهش کاملاً آگاه گردد. یا به عبارتی مشکل شما را مشکل خود بپندارد.

۴ – ادبیات موضوع

- خلاصه ای از آنچه پیرامون موضوع از منابع گوناگون مطالعه کرده اید، بیان کنید.
- منابع گوناگون :
- پایان نامه ها – مجلات – کتب تخصصی – فصل نامه ها – روزنامه ها – سخنرانی ها – فیلم ها و...

۵- شما برای حل این مسأله چه می توانستید انجام دهید؟

۱. راه حل هایی را که به ذهنتان رسیده است بنویسید .
۲. بنویسید که کدام راه حل را انتخاب کردید و چرا؟
۳. استدلال علمی و تجربی خود را برای انتخاب این روش بنویسید.
۴. نشان دهید که از نظرات دیگران هم برای انتخاب این راه حل استفاده کرده اید.

۶- چه کرده اید؟

۱. دلایل علمی و مستند برای انتخاب خود بیاورید.
۲. مراحل اجرای راه حل ها را به تفصیل توضیح دهید.
۳. مشکلات حین اجرا را بیان کنید.
۴. آیا تغییر و تعدیلی در راه حل به کار گرفته شده، اعمال کردید، آن را بنویسید.
۵. - چگونگی نظارت بر اجرای راه حل ها را گزارش کنید.

نکته ی مهم : نباید تصوّر کنیم آنچه ما می دانیم یا عمل کردیم را خواننده حدس می زند یا می داند لذا باید آن چه را انجام دادیم دقیق و روشن بنویسیم ، زیرا خواننده مانند نویسنده به موضوع احاطه ندارد.

۷- برای نشان دادن کارهایی که انجام دادید و مؤثر واقع شدن آن چه شواهدی در دست دارید؟ (شواهد دو)

۱. تأثیری که بر (شواهد یک) گذاشتید به دقت نشان دهید.
۲. مشخص کنید پس از انجام روش چه نتیجه ای گرفتید.
۳. بنویسید که از چه روشی برای جمع آوری داده ها و اطلاعات استفاده کردید.
۴. شواهد استفاده شده باید واقعی و قابل استناد باشند.
۵. شواهد خود را معرفی کنید. شواهد عبارتند از: یادداشت ها و پیش نویس ها ، فیلم ویدئویی ، فایل صوتی ، تصاویر ، گزیده هایی از داده های خام و...

۸- از شواهد خود چه نتایجی به دست آوردید؟ چگونه تاثیر عمل خود را ارزیابی می کنید؟

۱. تغییراتی را که صورت پذیرفته است می نویسیم .
۲. هنگام کار چه اندیشه هایی از ذهن شما گذشت ؟
۳. خواننده اثرات این تفکرات را کجای کار شما می تواند ببیند؟
(یادداشت ها ، نامه ها ، فیلم ها...)
۴. آیا دلیل یا دلایلی دارید که نشان دهد وضعیت نامطلوب را تغییر داده اید.
۵. آیا خودتان از تغییرات حاصل شده راضی هستید؟
۶. آیا دیگران هم از تغییراتی که شما ایجاد کردید راضی اند؟
۷. دلایل خود را در این مورد بیان کنید.

۹- اعتبار بخشی و اصلاح عمل

چگونه می توانید نشان دهید که شما توجه و دقت کافی داشته اید تا داوری هایتان منطقی عادلانه و دقیق باشد؟ چگونه عملتان را اصلاح کردید؟

دلایل اعتبار کار خودتان را بیان کنید و بگویید چه کسانی به کار شما اعتبار بخشیدند:

**استاد ناظر ، همکار پژوهشی ، همکار دانشگاهی ، همکار شغلی ،
دوستان منتقد ، فامیل و ...**

**این افراد باید نظر خود را به صورت مستند بیان کنند .
شما هم نظرات آنان را منعکس کرده باشید .
تا نظر خواننده را به کار خودتان جلب کنید .**

۹ - اعتبار بخشی و اصلاح عمل

چگونه می توانید نشان دهید که شما توجه و دقت کافی داشته اید تا داوری هایتان منطقی عادلانه و دقیق باشد؟ چگونه عملتان را اصلاح کردید؟

۱. این اقدام پژوهی در کار و اعمال شما چه اثری گذاشت؟
۲. آیا تصمیم دارید این کار را ادامه دهید و مسأله جدیدی را بررسی کنید؟
۳. آیا انجام این اقدام پژوهی بر سایر همکاران شما هم اثری گذاشته است؟

اساس از صوری

شما